

WERKWIJZER

PEUTERS

1^E JAAR

4^E KWARTAAL

JEZUS MAAKT EEN KLEIN MEISJE BETER
EEN KLEINE JONGEN HELPT JEZUS

KERSTPAKKET VOOR PEUTERS:

ZIE BESTAND WEBSITE

DIT IS ALWEER HET
4^E KWARTAAL VAN DE
PEUTERWERKWIJZER IN EEN
NIEUW JASJE

(VANAF HET 1^E KWARTAAL
2011 WORDEN DE
WERKWIJZERS VERDEELD
OVER 4 JAAR!)

Gods zegen gewenst
en veel plezier met jullie
peuters!

Overzicht thema's Peuterwerkwijzer

1^e Jaar, 4^e kwartaal:

1^e maand: Jezus maakt een klein meisje beter:

- werkwijzer (inclusief diverse bijlagen)
- presentiekaart
- Liedblad: Jezus houdt van alle kind'ren
- Werkje: Dochter van Jaïrus
- Werkje: We spelen het verhaal na
- Grote sticker: Meisje sta op!
- Kleine stickers

2^e maand: Een kleine jongen helpt Jezus:

- presentiekaart (vervolg 1^e maand)
- werkwijzer (inclusief diverse bijlagen)
- Liedblad: Mijn hartje klopt voor Jezus
- Werkje: Mand met brood en vis
- Werkje: Gevulde mand
- Grote sticker: Er waren 12 volle manden over
- Kleine stickers

3^e maand: Kerstpakket:

- zie het bestand op de website: "Kerstpakket voor Peuters"

I VERANTWOORDING

Het Peuterlesmateriaal hoort thuis in een omvangrijk geheel van lesmateriaal voor peuters (0-3 Jaar), kleuters en kinderen (4-7 jaar), junioren (8-11 jaar), tieners (12-14/15 jaar) en jongeren (15-18 jaar).

De serie voor peuters bestaat uit vier Werkwijzers, voor elk jaar een werkwijzer. Vanaf het eerste kwartaal van 2011 wordt deze nieuwe stijl, een les voor een maand, ingevoerd. Hierdoor krijgen we ook voor de Peuters een cyclus van 4 jaar. De inhoudelijke theologische doelstelling voor het geheel treft u hieronder aan. Daarna krijgt u de didactisch-pedagogische doelstelling onder ogen, speciaal bestemd voor het werken met peuters.

A. ALGEMENE DOELSTELLING

Het koningschap Gods naderbij brengen voor zover dat binnen de mogelijkheid van de mens ligt. Kernbegrippen daarbij zijn: bevrijding en herstel.

Onder bevrijding wordt verstaan het wegnemen van onredelijke angst, twijfel, egoïsme, innerlijke spanningen, negatief denken en handelen, frustraties en complexen die een belemmering vormen voor de mens. Het "instrument" van deze bevrijding is het Woord van God, zoals dat zichtbaar is geworden in Jezus Christus en zijn neerslag heeft gevonden in de Bijbel.

Vanuit de bevrijding komt er zicht op het herstel van de mens. In Bijbelse taal gevat spreken we dan van een herstel van het beeld van God in de mens. De positieve ontplooiing van de mens staat daarin centraal. Hij zal als een door God geschapen mens zijn verantwoordelijkheid kennen en dragen t.a.v. de natuur, planten- en dierenwereld en de mensengemeenschap. De mens mag leven als partner van God.

De Bijbel zal in dit alles de bron van inspiratie en onderwijs zijn.

B. SPECIFIEKE DOELSTELLING

Het peuterlesmateriaal beoogt op zeer eenvoudige wijze kinderen van 0-3 jaar in aanraking te brengen met een aantal fundamentele basis gegevens uit de algemene doelstelling. Het vertrekt vanuit de leefomgeving van de peuters. De kinderleid(st)ers besteden aandacht aan hoofd en hart en dat liefst in omgekeerde volgorde. Door middel van liedjes, vingerspulletjes, verhaaltjes, spelletjes en illustratiemateriaal wordt gepoogd de peuters te helpen in het uiten van hun gevoelens, vaardigheid op te doen met het oog op eenvoudige handelingen, zoals luisteren, bidden, zingen, imiteren en herkennen. Er wordt tevens aandacht besteed aan wederzijdse acceptatie binnen de groep.

Omdat juist kinderen van deze leeftijd gevoelig zijn voor de aan hen bestede zorg en liefde, draaien de programma's rondom het thema van Gods zorg en liefde voor alle mensen, dieren en planten. De zorg en de liefde, die de peuters voor mensen, dieren en planten dienen aan te leren, zijn daarmee op een natuurlijke wijze verbonden.

II PROGRAMMA PEUTERGROEP

I BIJ BINNENKOMST

II OPENING

Welkom

Vertelling

Liedjes

Gebedsvoorbereiding

Gebed 10. Min.

III ELDERS IN DE WERELD

Vertelling

Liedje

Gebed 10. Min.

IV VERJAARDAG 10 min.

V THEMA 15 min.

Doel

Vertelling

Liedje

VI BIJBELVERHAAL

Tekst

Toelichting

Doel

Behandeling

Inleiding

Hoofdgedeelte

Toepassing

Bijbeltekst

VII SLUITING

Gebed

Liedje

Afscheid 5 min.

SAMEN OPRUIMEN !

De aangegeven tijdsduur van de onderdelen is bedoeld als richtlijn om een goede verdeling te krijgen van het lesprogramma. Probeer deze tijden aan te houden om niet in tijdnood te raken.

III WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

De werkwijzer bestaat uit 3 volledige programma's op het hierboven aangegeven stramien. Ze dienen als suggestie voor het werken met peuters op sabbatochtend. Flexibiliteit is geboden. Waar nodig of gewenst kan de leidster van het model afwijken en het veranderen of uitbouwen. Wel is het nodig om een vrij strakke indeling aan te houden en oog te blijven houden voor een snelle wisseling van onderdelen. Uiteindelijk gaat het om een programma dat peuters aanspreekt en in hun ervaringswereld kan binnendringen. Voor u aan de slag gaat, is het van groot nut, om onderstaande punten door te lezen.

1. Samenstelling en opzet van de serie

De serie van vier Werkwijzers benadert de Bijbel op globale wijze, zodat de peuters een ondergrond meekrijgen voor de volgende groep. Elke maand wordt 1 les/thema behandeld. Peuters hebben veel herhaling nodig, daarom is voor deze opzet gekozen. De lessen rond de christelijke feesten, pasen en pinksteren, vindt u als losse lespakketten op de website (www.adventist.nl). De lessen rond kerst staan standaard in de werkwijzer. Op deze manier is er rekening gehouden met het kerkelijk jaar.

2. Programmaonderdelen

Binnenkomst, Opening, Elders in de wereld en Bijbelverhaal (vier onderdelen van het sabbatprogramma) komen vier weken terug om de herhaling te bevorderen. Hoewel (wellicht) saai voor de leid(st)er, is dit zeer belangrijk voor de kinderen. Zij hebben herkenningspunten nodig om liedjes en spelletjes aan te leren.

3. Bijbelverhaal

- a. De verhalen zijn genomen zowel uit het Oude als uit het Nieuwe Testament. Er wordt systematisch van de bijbeltekst uitgegaan. Deze dienen op een zo eenvoudig mogelijke wijze te worden verteld.
- b. Bij het bijbelverhaal wordt van het volgende uitgegaan:
  - iedere leidster heeft het verhaal eerst zelf gelezen in "Groot Nieuws/ NBV" en "Bijbel in woord en beeld" (Biweb),
  - het verhaal wordt in eigen stijl en in kinderlijke bewoordingen herverteld.
  - De kinderen worden direct aangesproken en er is veel oogcontact.

4. Toelichting

Belangrijk is in ieder geval de Toelichting in de Werkwijzer door te nemen, zodat u van de achtergrondinformatie en de tekstuitleg heeft kennisgenomen vóór u het verhaal aan de peuters brengt.

Uiteraard is deze informatie niet voor de peuters bestemd, maar juist voor de leid(st)er. Zij maakt dat u met veel meer plezier en inzicht aan de voorbereiding en aan het brengen van de les kunt werken.

5. Hulpmiddelen

De meeste informatie, die een mens krijgt, is visueel. Dit feit wordt uitgebuit door viltset en zandbak te gebruiken en voor de rest van het programma zoveel mogelijk patronen van vlieseline en ander materiaal aan te bieden. In de Werkwijzer treft u patronen, werkjes, kleurplaten en ronde stickers aan.

- a. De patronen kunnen gebruikt worden op vlieseline, papier en karton. U kunt de patronen door fotokopiëren vermenigvuldigen. Wanneer u ze plastificeerd en voorziet van klittenband, kunt u ze ook gebruiken op het viltbord.
- b. De patronen kunnen als kleurplaat uitgedeeld worden.
- c. Voor iedere sabbat vindt u bij elke les een liedblad, twee werkjes en een kleurplaat. Zo krijgt de peuter elke week iets mee naar huis. Het is aan te bevelen om het liedblad op de eerste sabbat mee te geven. Dit kan dan al geoefend worden. Wellicht kent de peuter het aan het einde van de maand al uit het hoofd.
- d. Aan het begin van de werkwijzer treft u een presentiekaart aan. Iedere sabbat krijgen de peuters bij het binnenkomen een stukje om op te plakken. Na 13 sabbatten is de kaart volledig. Mist een peuter enkele stukjes door afwezigheid, plak deze dan aan het eind alsnog op. De nummering van de patronen en stickers gebeurt als volgt
  - a. De patronen worden steeds bij de rubriek materiaal aangegeven en wel op de volgende wijze: 1.1; 1.2.; 2.1; 2.2; 2.3 enz. Het eerste cijfer verwijst steeds naar het programma waarbij het patroon hoort. Het tweede cijfer geeft aan de hoeveelste patroon het van dit programma is.
  - b. De stickers worden met k 1.1; k 1.2; k 2.1; k2.2 enz... genummerd. Het eerste cijfer geeft opnieuw aan bij welk programma de sticker hoort. Het tweede cijfer duidt aan of het om de grote sticker voor de leidster gaat (1) of om de zes kleinere voor de peuters (2).

6. Liedjesboekjes en cassettes

Er wordt gebruik gemaakt van Zing en "Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I en II". (deze laatste is in de Werkwijzer afgekort met SL.I en SL.II, met daarachter steeds het nummer van het liedje. Bijvoorbeeld SL.I 45

De eerste 23 liedjes uit deze bundel kunt u ook vinden op de CD "Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I en II" (deel 1). De CD is te bestellen bij:

Servicecentrum
Amersfoortseweg 18
3712 BC HUIS TER HEIDE

7. Werkboekje

Ieder jaar verschijnt er ook een voorleesboekje (werkboekje). Vanaf 2011 geldt: een verhaaltje per maand. De peuter krijgt dit boekje mee naar huis. Wanneer hun peuter naar bed gaat kunnen de ouders bij het instoppen hieruit een verhaaltje voorlezen. De verhalen komen terug als onderdeel van het programma op de sabbat. Ook de illustraties zal de peuter herkennen tijdens de sabbatochtend in de kerk. Het werkboekje moet apart besteld worden door de ouders of door de kinderafdeling van de sabbatschool. Zie besteladres hierboven.

IV VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Het peuterlesmateriaal is tot stand gekomen op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Vorming & Toerusting van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten (Nederlandse Unie), Amersfoortseweg 18 HUIS TER HEIDE. Laatstgenoemde bezit dan ook het copyright van deze serie. Hieraan hebben hun medewerking verleend: Coby Engelhardt, Paula Koeweiden, Thea en Rudy Van Moere. De meeste illustraties zijn verzorgd door Esther Bosma, Eline de Rooter, en Daniël Verheyen. Het werkboekje is verschenen onder redactie van Dorrit Gieling. Eindredactie van de nieuwe editie 2003: Gerard Frenk. Redactie laatste editie (2011): Ilse Hulzinga.

Wees zelf enthousiast !

Uw peuters zullen daardoor aangestoken worden !

1^e jaar, 4^e kwartaal, 1^e maand

JEZUS MAAKT EEN KLEIN MEISJE BETER

I BIJ BINNENKOMST

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet het lokaal niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 4 De kerk is de plaats

Vertelling: (1):

Onze kerk is het huis van God. Hij is altijd hier. We lopen zachtjes en praten zachtjes. God houdt van ons allemaal en vindt het fijn dat we naar de kerk komen.

Materiaal: hartjes met pasfoto's van de peuters of pasfoto's die aan een draad om hun nek kunnen hangen, viltbord met Jezus in vilt.

Groepsvorm: peuters lopen één voor één naar het bord.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en plakken hun foto bij Jezus. Voor ieder kind wordt gezongen.

Liedje: SL.I 3 Wie is in de sabbatschool?
SL.I 85 Mijn hartje klopt voor Jezus.

Vertelling:

We zeggen elkaar goedendag als we in de sabbatschool komen. Het is gezellig in de sabbatschool. We zingen samen, spelen samen en luisteren naar het bijbelverhaal. God ziet ons zitten en spelen.

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters schudden elkaar de hand bij het liedje "Hallo, lieve vriend"

Liedje: SL.I 13 Hallo lieve vriend
SL.I 18 God ziet mij steeds
SL.I. 20 God die ziet mij

Gebedsvoorbereiding

Vertelling (2):

Hier zijn een paar leuke cadeautjes. Die helpen ons "Dank u wel" te zeggen tegen God. God heeft ons heel veel cadeaus gegeven. Kijk maar op de achterkant.

Materiaal: voor ieder kind een gekleurd doosje (zie bijlage 1.1) op de achterkant wordt een uitgeknipte prentbriefkaart of een ander plaatje gemaakt: van vruchten, dieren, mensen, planten of bloemen, enz. De tekening van de doos wordt van tevoren ingekleurd en versierd en op karton geplakt.

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: de leidster vertelt en laat de peuters een doos kiezen zonder de achterkant te tonen. Daarna draait ieder kind zijn doos om. Ze dankt met de peuters voor de voorwerpen.

Gebed: SL.I 52 Voor mijn brood (de voorwerpen invullen voor dit lied)
SL.I 76 Kijk ik zie een mooi cadeau

III ELDERS IN DE WERELD

Vertelling 1:

Wat is er nodig als er een kerk gebouwd moet worden? Daar hebben we stenen voor nodig en cement, soms hout, spijkers en hamers. In verre landen is er geen geld voor een kerk, daarom geven wij nu geld.

Materiaal: een stapel blokken in een hoek van het lokaal. Een maquette van een kerk voor de collecte. Zo mogelijk met een belletje in de toren dat klingelt als het geld valt.

Groepsvorm: de peuters lopen door het lokaal

Werkvorm: de leidster vertelt en helpt bouwen, de peuters bouwen een kerk en steken hun collectegeld in de kerktoren.

Liedje: SL.I 27 Hoor het geld toch klinken.

Vertelling 2:

Wij hebben ons geld gegeven om een kerk te bouwen. Kijk, nu hebben wij ook een kerk gebouwd. Een mooie kerk met deuren en ramen. Je hoort klop, klop, klop als je bouwt. "Klop" zeggen de stenen als ze op elkaar gelegd worden. "Klop", zeggen de hamers als ze de spijkers in het hout timmeren. Laat eens horen hoe dat klinkt, met de blokken die jullie in je handen hebben.
Zo klopt ons hartje ook voor Jezus.

Materiaal: twee blokken voor elk kind

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster deelt blokken uit, demonstreert het kloppen en zingt met de peuters.

Liedje: SL.I 85 Mijn hartje klopt voor Jezus.

Vertelling 3:

Als de kerk klaar is zijn de mensen blij. Nu kunnen ze op sabbat naar de kerk gaan.

Vingerspel: Sabbat

- (1) *Zo zijn onze oogjes dicht als we slapen 's nachts.*
- (2) *Zo doen wij ze open als de sabbatszon vroeg licht*
- (3) *Zo vouwen wij de handjes voordat wij eten gaan*
Zo drinken wij de melk voor wij naar de sabbatschool toegaan
- (4) *Zo lopen wij met pap en mam op sabbat naar de kerk*
Daar horen wij van Jezus en van het zendingswerk

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staat een mooi taartje. Er staan drie kaarsjes op. Anne is drie jaar geworden. Nu mag ze in één keer alle kaarsjes uitblazen als wij een liedje hebben gezongen voor haar. Daarna krijgt ze een mooi cadeautje.

Materiaal: taartje of houder met kaarsjes, kroon met zoveel bloemen of plakkertjes als het kind oud is.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster haalt jarige naar voren. Leidster en peuters zingen. De leidster geeft een cadeautje aan het jarige kind.

V

THEMA

Doel: God zorgt voor al wat groeit

Vertelling

Het is niet zo warm meer buiten. We trekken weer dikke jassen aan. Buiten wordt het herfst. De blaadjes aan de bomen worden geel, bruin en rood. Ze vallen van de bomen. De bomen slapen tot de lente komt. Dan krijgen ze nieuwe blaadjes. Al die blaadjes op de grond kraken zo leuk als je er door loopt. Krak, krak, krak.

Materiaal: een tak met gekleurde bladeren, veel losse bladeren

Groepsvorm: de peuters lopen door de klas

Werkvorm: de leidster vertelt en strooit de bladeren in de lucht. De peuters lopen door de vallende bladeren, vegen ze aan en ruimen ze op.

Liedje: SL.I 51

De regendruppels met de woorden:

De mooie blaadjes die vallen op ons neer, vallen op ons neer, vallen op ons neer.

De mooie blaadjes vallen op ons neer, geel, oranje, rood.

Materiaal: een tak, kartonnen blaadjes die met een haakje opgehangen kunnen worden.

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: peuters hangen blaadjes aan de tak.

VI

BIJBELVERHAAL: JEZUS MAAKT EEN KLEIN MEISJE BETER

Tekst: Markus 5:21-43; Matteüs 9:18-26; Lukas 8:41-56.

Toelichting:

Het verhaal van de dochter van Jaïrus volgt op twee verhalen waarin Jezus goddelijke macht heeft uitgeoefend: macht over de storm en macht over de demonen. Het begint bij zijn terugkeer uit Decapolis (streek van de Tien Steden), de overkant van het Meer van Galilea, waar Jezus contact met de heidense bevolking heeft gelegd. Jezus is nog maar net terug in eigen gebied of er is al weer een menigte om hem heen. Op de één of andere manier maakt hij grote indruk en zetten heel wat mensen hun dagelijks bezigheden ervoor opzij om naar hem te luisteren.

Er komt een man op Jezus af. Hij heet Jaïrus. Als overste van de synagoge is hij een bekend man. Zo'n overste is het best te vergelijken met een ouderling van een kerk. Hij draagt, samen met anderen, zorg voor het wel en wee van de gemeenschap en

de eredienst. Hij wijst aan wie het gebed, de schriftlezingen en de prediking voor hun rekening zullen nemen. Vaak leest en preekt hij ook zelf. Verder is hij verantwoordelijk voor het onderhoud van het gebouw. Elke synagoge heeft maar één overste. Vaak is dat een rabbijn, soms een vooraanstaand lid van de gemeenschap. De naam Jairus is de vergriekste vorm van het Hebreeuwse "Jair" wat "hij verlicht" betekent.

Jaïrus komt naar Jezus toe, knielt voor hem neer en smeekt hem mee te komen omdat zijn dochtertje op sterven ligt. Jezus stelt geen vragen, maar gaat onmiddellijk mee. Hij komt maar langzaam vooruit omdat er zoveel mensen om hem heen lopen. Merk op dat Jaïrus er op vertrouwt dat Jezus iets aan de toestand van zijn dochter kan doen, want hij zegt: "Kom alstublieft mee om haar de handen op te leggen; dan wordt ze beter en blijft in leven."

Tijdens de wandeling naar het huis van Jaïrus doet zich een klein incident voor: een zieke vrouw probeert bij Jezus te komen in de hoop door hem genezen te worden. Blijkbaar durfde ze hem niet persoonlijk te vragen om haar te helpen. Daarom raakt ze zijn mantel aan wanneer hij voorbij loopt en hoopt daardoor van haar kwaal genezen te worden. En merkwaardig genoeg geneest ze ter plekke, ondanks het feit dat de kleding van Jezus geen magische kracht bezit. De genezing wordt door Jezus in verband gebracht met haar geloof (vertrouwen): "Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede en wees genezen van uw kwaal." Steeds weer onderstrepen de evangelisten dat Jezus vertrouwen in God oproept bij mensen.

Intussen is er voor Jaïrus kostbare tijd verstreken. Plotseling is het te laat. Het bericht komt dat zijn dochtertje is overleden. Het heeft geen zin meer om Jezus nog lastig te vallen. De schrijvers van het verhaal vertellen niets over de reactie van de arme vader, maar wel van Jezus. Onmiddellijk richt deze zich tot de overste en zegt hem: "Wees niet bang; blijf geloven."

Eenmaal daar aangekomen gaat Jezus het huis van Jaïrus binnen. Het rouwbeklag is al in volle gang. Beroepsklagers verklanken het verdriet van de familie. Jezus stelt de 'onnozele' vraag, waarom ze klagen als het meisje alleen maar slaapt. Hij wordt uitgelachen. Terecht, als je het bekijkt vanuit het oogpunt van de mensen die weten dat het meisje dood is. Jezus laat bijna iedereen uit het huis verwijderen en gaat met zijn meest intieme leerlingen en de ouders de kamer van het meisje binnen. Daar voltrekt zich een wonder. Jezus spreekt tot haar en raakt haar aan. Het meisje "wordt wakker" en loopt even later gewoon rond.

Het valt op hoe sober de evangelisten dit vertellen. Geen overdadige woorden of beschrijvingen. Toch zijn er details die opvallen in het verhaal.

1. In beide gevallen gaat het om een vrouw (een meisje van 12 werd als volwassen aangezien)
2. Van geen van beide wordt een naam vermeldt.
3. Beide zijn ernstig ziek.
4. Geloof is een kernwoord.
5. Er is in beide gevallen sprake van een aanraking, waarop genezing plaatsvindt
6. Het meisje is 12 jaar oud, de vrouw is reeds 12 jaar ziek

Bij Lukas valt het op dat hij kort na elkaar de leeftijd van het meisje en de duur van de ziekte van de vrouw vermeldt.

Binnen de bijbelse traditie is het zeker niet te ver gezocht hier een indirecte verwijzing te zien naar Israël. In het Oude Testament wordt Israël vaak voorgesteld als een vrouw. Het getal twaalf is bij uitstek het getal van Israël. De les uit het verhaal is dus eenvoudig: Israël is ziek. Er is zelfs bloed aanwezig (teken van zonde) en komt zelfs tot sterven (gevolg van zonde). Nieuw leven komt tot stand door aanraking met de van God gezondene, de Messias. Israël heeft de Messias nodig. Nieuw leven komt daar waar Israël zich richt tot de Messias en hem wil aanraken (de vrouw) en daar waar de Messias zich tot Israël richt en haar aanraakt (het meisje). Is dit de dubbele bodem van het verhaal? Onder de oppervlakte: de Messias komt de mens van ziekte en dood bevrijden, ligt een tweede laag: Israël kan niet zonder de Messias!

Doel:

Jezus kan mensen beter maken.

Behandeling:

1. Inleiding

Vertelling:

Een klein meisje woont in hetzelfde land als Jezus. Zij is ziek en moet naar bed. Haar papa en mama zorgen goed voor haar. Toch wordt ze nog zieker. Haar papa heet Jaïrus. Hij kent Jezus en hij zegt: "Ik ga Jezus halen." Hij weet dat Jezus het meisje beter kan maken.

Materiaal: vilt: tafereel van huis aan de binnenkant, meisje in bed, vader- en moederfiguur; zandbak: poppenhuismeubeltjes en poppen.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, stopt 'het meisje' in bed en geeft haar te drinken.

2. Hoofddeelte

Vertelling:

Haar papa gaat Jezus zoeken. Eindelijk vindt hij hem. "Jezus, mijn lieve meisje is zo ziek, kunt U alstublieft gauw komen en haar beter maken?" Dat doet Jezus wel. Samen gaan ze naar het huis van Jaïrus. Onderweg zijn er heel veel mensen, die Jezus willen zien. Sommigen zijn ook ziek en Jezus maakt hen beter. Anderen willen met Jezus praten en dan moet hij stil staan. Het duurt allemaal heel lang. Onderweg naar het huis van Jaïrus komt er een man die zegt: "Jaïrus, je meisje kan niet meer beter worden." Jaïrus is heel verdrietig, maar Jezus zegt: "Wees niet bang, alles komt in orde!"

Materiaal: vilt: een natuurtafereel met bomen, gras, wolken, enz. Jezus-figuur, Jairus, de leerlingen en veel mensen; zandbak: plastic bomen, poppen.

Groepsvorm: alle peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling:

Jezus en Jaïrus gaan nu snel naar het huis. Het meisje ligt in bed. De mensen zijn erg verdrietig. Ze huilen. Jezus vraagt of al de mensen uit de kamer willen gaan. Alleen de vader, de moeder, Jezus en drie van zijn vrienden blijven in de kamer. Jezus gaat naar het meisje, pakt haar hand en zegt: "Meisje, sta op." Zij doet haar ogen open en kijkt naar Jezus. Ze glimlacht. Zij lacht naar haar papa en mama en stapt uit bed. Haar papa en mama zijn zo blij, dat ze weer beter is. Zij bedanken Jezus.

Materiaal: zie hoofdgedeelte; u kunt het meisje ook maken aan de hand van patroon 10.1 en 10.2 (zie bijlage)

Toepassing:

Liedje: SL.I 16 Jezus houdt van alle kind'ren

Materiaal: meisje in bed (zie bijlage 10.1 en 10.2)

Groepsvorm: alle peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster en peuters zingen. Leidster laat een plaatje zien van een meisje in bed en draait het meisje in het bed om, zodat de ogen open en dicht gaan. De peuters wijzen naar zichzelf als de woorden "ook van mij" worden gezongen en naar een ander als "ook van jou" wordt gezongen.

Bijbeltekst:

"Meisje, sta op."   Markus 5:42 (zie bijlage k.10.1 en k.10.2)

VII   SLUITING

Gebedje: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: peuters lopen in een kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in een kring rond. Bij 'tot ziens' laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

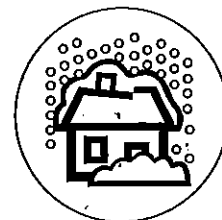
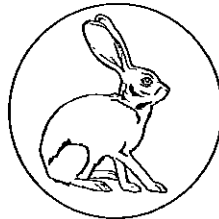
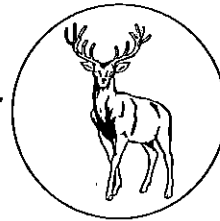
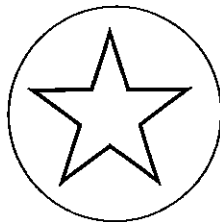
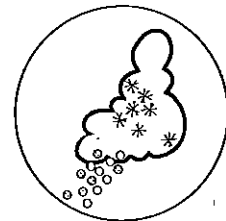
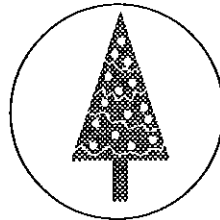
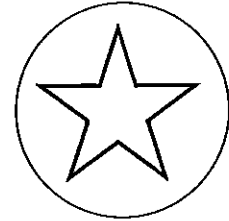
Afscheid: liedblad, werkje of sticker meegeven naar huis.

Presentiekaart 1

Presentiekaart 2

bijlage 1.1

Jesus houdt van alle kind'ren

George F. Root

Je - zus houdt van al - le kind'-ren, o - ver heel het we - reld-rond: blank en zwart en

berin of geel. Ja van al - len houdt Hij veel. Je - zus houdt van elk kind o - ver 't we-reld-rond.

activiteit:

Alle kinderen mogen een kind uit de viltset "kinderen van alle landen" kiezen. Onder het zingen lopen ze naar het viltbord en plakken hun figuur op.
Of ieder kind krijgt een masker op een stok waar het zijn eigen gezicht doorsteekt en zo een buitenlands kind uitbeeldt.

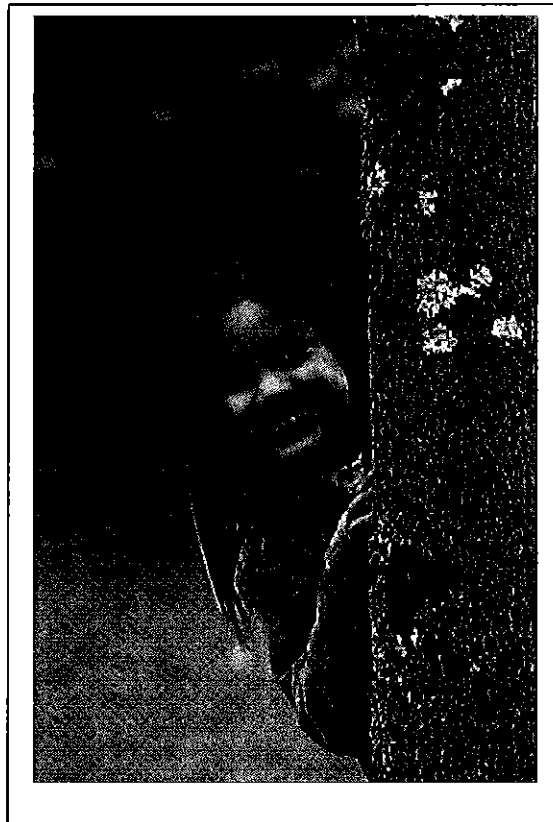
1e jaar, 4e kwartaal, 1e maand

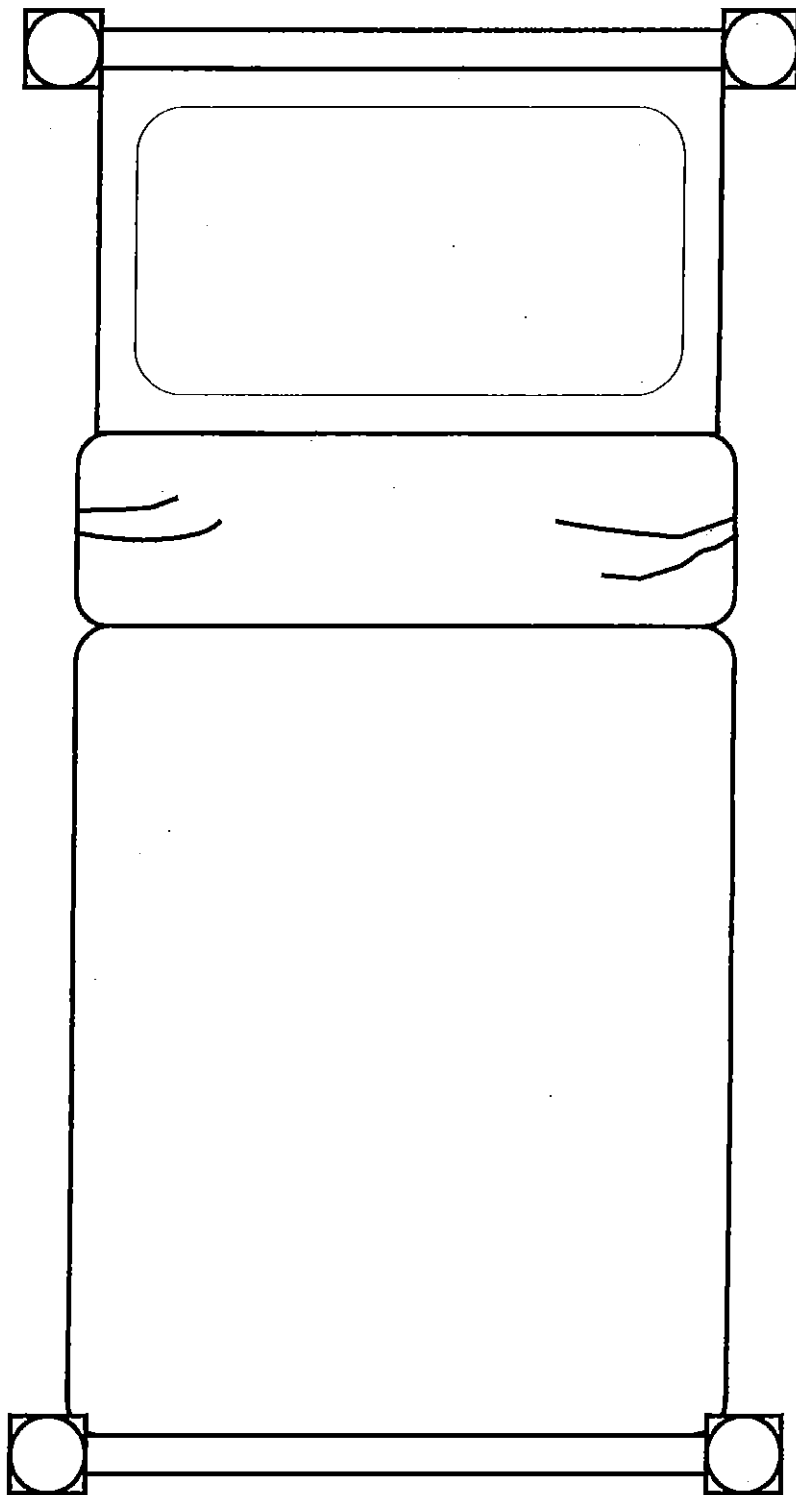
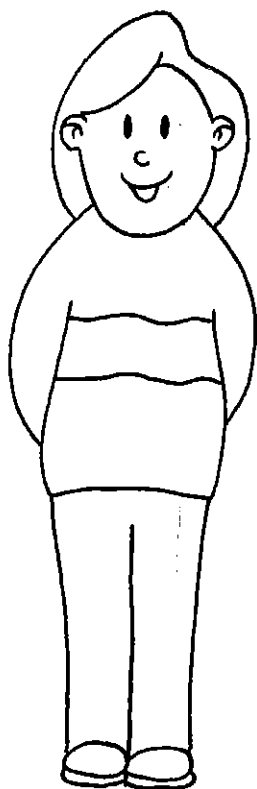
" Jezus maakt een klein meisje beter".

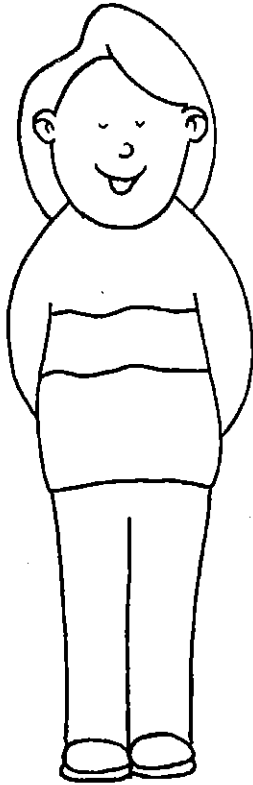
Werkje: zie bijlage 10.1 en 10.2

Op deze bijlagen staat het dochtertje van Jairus afgebeeld.

Nodig: lange, smalle envelop, stukje stof, kopie, lijm en schaar.

Het Bed:

1. Neem een lange enveloppe.
2. %deze open op 2/3 van de lengte overdwars.
3. Plak een strook stof langs de rand van het "Laken".
4. Plak een stukje stof in de vorm van een kussensloop, op het korte stuk boven de kniplijn.
(Met kartelschaar bespaart de afwerking)

Het Meisje:

1. Neem een lange strook papier.
2. Leg het slapende en wakkere meisje met de hoofden tegen elkaar, in elkaars verlengde.
3. Knip ze uit, vouw ze dubbel en plak ze aan elkaar.
4. Schuif het slapende meisje boven in bed.
5. Laat haar opstaan (er uit trekken), omdraaien en neerzetten.

1e jaar, 4e kwartaal, 1e maand

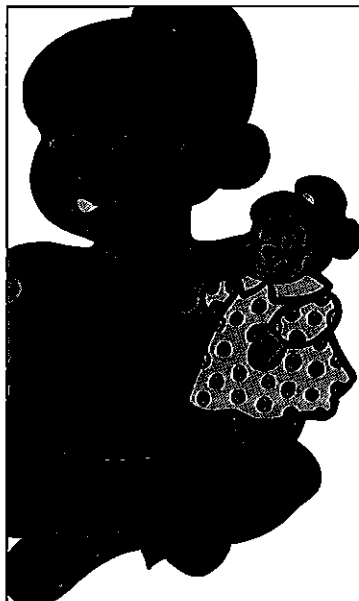
“ Jezus maakt een klein meisje beter”.

Werkje: We spelen het verhaal na.

Nodig: satéprikkers, poppetjes van papier die er op worden geplakt (Jezus, vader, moeder, dochtertje), lijm/plakband, kleurtjes, speelklei.

De poppetjes (van te voren uitgeknipt) worden ingekleurd door de Peuters. Met hulp worden ze op de satéprikkers geplakt. Een beetje speelklei aan de puntjes plakken voorkomt dat de Peuters zich prikken.

Met deze prikkers kan het verhaal nagespeeld worden. Zorg ook nog een bedje met een deken.

bijlage K 10.2

1° jaar, 4e kwartaal, 2e maand

EEN KLEINE JONGEN HELPT JEZUS

I BIJ BINNENKOMST

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet het lokaal niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (a):

Kijk! Op jullie stoel ligt een dennenappel. Die gaan we aan een tak hangen. God houdt van ons. Hij heeft ons de zon en de regen gegeven. Kijk eens naar buiten wat voor weer het is.

Materiaal: dennenappels met haakjes of ijzerdraad eraan. Een weerklok (zie bijlage 5.1)

Groepsvorm: peuters lopen door het lokaal

Werkvorm: leidster vertelt, peuters hangen de dennenappels op, kijken naar het weer, en zingen.

Liedje: SL.I 57 Zachtjes valt (fft, fft, fft, blaast de wind)

Vertelling (b):

Nu het herfst is, waait de wind vaak. God maakt de wind. De wind blaast de blaadjes van de bomen. Dennenappels, eikels en kastanjes vallen op de grond. Dat maakt een leuk geluid! Ze vallen met een plof op de grond. De blaadjes vallen heel zacht op de grond, die ritselen alleen. "Rrrtss" De kastanjes en eikels zeggen plof. Soms verzamelen eekhoorn kastanjes en eikels in een holle boom.

Materiaal: blaadjes, eikels, kastanjes (zie bijlagen 5.2 t/m 5.4, deze inkleuren en bewerken zodat ze op het viltbord kunnen plakken), maar ook echte herfstvruchten zijn welkom in de sabbatschool!

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: de peuters mogen boven een blad of krant verschillende herfstmaterialen laten vallen, terwijl ze de geluiden meezingen. Bijvoorbeeld: kastanje: 'boem'; dennenappel 'ploef'; blaadjes: 'rrtss'. De blaadjes blazen ze samen met de leidster in de lucht.

Liedje: Zing 58 Zeg wie heeft ... .. geschapen? (met eikels, enz.) SL.I 57 Fft, fft, fft, blaast de wind.

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Wie woont er in dit huis? Dit huis is een stal. Het paard woont in de stal. Doe maar vlug de deuren dicht. Buiten is het koud. Wij gaan nu bidden.
Idem, herhalen met paard en stal, vogel en nest, hond en hok, enz.

Materiaal: Kleur het hok, de stal en het nest in, plastificeer het en bevestig aan de achterkant klittenband. Doe hetzelfde bij de dieren (zie bijlagen 5.5, a,b, 5.6 a,b, 5.7 a,b). Laat de peuters het juiste dier bij het juiste 'huis' zoeken en plakken.

Gebet: SL.I 60 Ik spreek met God

III ZENDING

Vertelling:

Wat is er nodig als er een huis gebouwd moet worden? Daar hebben we stenen voor nodig, cement, hout, spijkers en hamers. In verre landen is er geen geld om mooie huizen te bouwen, daarom geven wij nu geld.

Materiaal: een stapel blokken in een hoek van het lokaal : een maquette van een kerk voor de collecte. Als het mogelijk is met een belletje in de toren dat klingelt als het geld valt.

Groepsvorm: peuters lopen door het lokaal

Werkvorm: de leidster vertelt over huizen en helpt bouwen. De peuters bouwen een huis en steken hun collectegeld in de kerktoren.

Liedje: SL.I 27 Hoor het geld toch klinken

Vertelling:

Wij hebben ons geld gegeven om een huis te bouwen. Kijk we hebben zelf ook een huis gebouwd. Het is een mooi huis met deuren en ramen. Je hoort klop, klop, klop als je bouwt. "klop" zeggen de stenen als ze op elkaar gelegd worden. "klop" zeggen de hamers als ze met de spijkers in het hout timmeren. Laat eens horen hoe dat

klinkt, met de blokken die jullie in je hand hebben. Zo klopt ons hartje ook voor de Here God en voor Jezus.

Materiaal: twee blokken voor elk kind

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster deelt blokken uit, demonstreert het kloppen en zingt met de peuters

Liedje: SL.I Mijn hartje klopt voor Jezus

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staat een mooi taartje. Er staan drie kaarsjes op. Anne is drie jaar geworden. Nu mag ze in één keer alle kaarsjes uitblazen. Maar eerst zingen wij een liedje voor haar. Daarna krijgt ze een mooi cadeautje.

Materiaal: taartje of houder met kaarsjes, kroon met zoveel bloemen of plakkertjes als het kind oud is.

Groepsvorm: alle peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster haalt de jarige naar voren. Leidster en peuters zingen. De leidster geeft een cadeautje aan het jarige kind.

V THEMA

Doel: De kinderen leren dat God van hen houdt en voor hen zorgt.

Vertelling:

Vraag aan de kinderen of ze die ochtend ook iets hebben gegeten. Elk kind mag iets vertellen. Vertel dat God van de mensen houdt en voor de mensen zorgt. Hij laat alles groeien, zodat er eten is voor iedereen. Leg vast broodjes of crackertjes klaar met beleg. Vertel eerst het bijbelverhaal en sluit dan af met het nuttigen van het eten. Nodig: crackers/broodjes/beleg/mes/bordjes/servetten.

Tekst: Johannes 6:4-21; Markus 6:30-56; Matteüs 14:13-21

Toelichting:

Het verhaal van de spijziging moet gelezen worden tegen de achtergrond van een bekend Oudtestamentisch verhaal. In 2 Koningen 4:42-44 wordt verteld dat de profeet Elisa een grote groep van zijn leerlingen op wonderlijke wijze te eten geeft. Alles wijst erop, dat de evangelisten dit verhaal in gedachten hebben gehad toen ze aan het schrijven waren. De overeenkomsten op een rij:

2 Kon. 4:42-44	Luk. 9:10-17
42. Een man <u>komt naar</u> de Man Gods	12. Tegen het einde van de dag kwamen de twaalf hem zeggen...
42. deze bracht 20 <u>gerstebroden</u> en vers koren "Geef het aan het volk, opdat zij eten."	13. Zij hebben 5 <u>broden</u> en 2 vissen
43. "Hoe kan ik dit aan 100 man <u>voorzetten</u> ?"	13. " <u>Geven jullie hun te eten</u> " "Alles wat we hebben is vijf broden en twee vissen
44. "Dien het hun toch maar op."	16. Hij gaf die aan de leerlingen om ze aan de mensen uit te delen
44. "Ze zullen eten en overhouden" Toen <u>zette</u> hij het hun voor, <u>Ze begonnen te eten en hielden</u> <u>nog over</u>	17. Ze aten allemaal tot ze genoeg hadden en de leerlingen haalden op wat er over was: twaalf manden vol brokken.

De namen van Elisa en Jezus betekenen in feite hetzelfde: Elisa: "God helpt/redt" en Jezus: "De Here helpt/redt". De profeet Elia speelt in beider leven een rol. Elisa is de opvolger van Elia. Jezus wordt gedoopt door Johannes van wie men wel zegt dat hij (een) Elia is. De evangelisten willen dat de goede lezer deze verbanden legt.

Zoals altijd heeft het verhaal van de spijziging meerdere lagen. Aan de oppervlakte is het een 'eenvoudig' verhaal van een wonder waardoor een klein beetje voedsel wordt vermenigvuldigd en duizenden van eten worden voorzien hebben" (Mark. 34).

Toch gaat de aandacht eerder uit naar de leerlingen dan naar het wonder op zich. De dialogen worden gevoerd tussen Jezus en zijn leerlingen. De discipelen hebben geen antwoord op de ontstane situatie. Zij zien geen oplossing. Zij helpen bij het uitdelen en verzamelen van wat is overgebleven.

De twaalf leerlingen brengen precies twaalf volle korven terug (elk één). De spijziging van de 5000 mensen is verricht door Jezus. De discipelen 'helpen' hem.

Het is opvallend, dat in zo'n korte tekst zoveel getallen vermeld worden, die in elkaars verlengde liggen: 5 broden, (100) groepen van 50 personen, dus 5000 mensen. Verder nog 12 leerlingen en 12 korven brokstukken. Wie enigszins thuis is in de bijbelse traditie zal verbanden willen leggen tussen het getal 5 en de 5 boeken van Mozes, 5 boeken van de Psalmen, 2 x 5 geboden. Er is wellicht samenhang met de 5 toonbroden die David uit de tabernakel wegnam om zijn honger en die van zijn vrienden te stillen (1 Sam. 21:3). Voor de lezer van nu lijkt dit gezocht, maar in bijbelse tijden legde men wel degelijk zulke verbanden. Toonbroden gaven aan, dat God de Gever was van het dagelijkse brood voor de 12 stammen van Israël. Uit Johannes 6:22-59 valt te leren dat het Woord Gods vergeleken wordt met brood. De mens leeft niet van brood alleen!

De leerlingen, die de 12 stammen van Israël vertegenwoordigen voeden de menigte alsof het Israël is. Het gebeurt op Joodse bodem en de menigte bestaat uit Joden. De 12 manden vol met overgebleven brokken geven aan dat het Woord Gods meer dan voldoende aanwezig is voor Israël.

In Lucas 9 wordt het verhaal van de spijziging gevolgd door de vraag van Jezus: 'wie denken de mensen dat ik ben?' De discipelen antwoorden dat de mensen hem vergelijken met Elia en met Johannes de Doper. Dan stelt hij de vraag 'En jullie? Wie denken jullie dat ik ben?' Petrus antwoordt voor allen, 'u bent de Christus van God!'

Het verhaal van de spijziging wordt in dit licht een tekening van de Messias die temidden van zijn volk is gekomen (5000 mensen, 12 leerlingen, 12 korven...).

Doel:

God is blij als we met anderen delen.

Behandeling:

1. Inleiding

Vertelling:

Mensen vinden het fijn om naar Jezus te luisteren. Hij vertelt mooie verhalen. Deze keer zitten de mensen op een berg om naar Jezus te luisteren. Ze luisteren de hele dag naar Jezus. Ze vergeten helemaal om naar huis te gaan. Ze krijgen honger. Ze hebben de hele dag niets gegeten. Jezus houdt van de mensen. Hij wil ze niet zonder eten naar huis sturen. Jezus zegt tegen zijn vrienden: "Geef ze wat te eten." Hoe kan dat nu? Jezus heeft toch niet genoeg eten bij zich voor iedereen. Ook zijn vrienden hebben niet genoeg. Ze kijken heel verbaasd!

Materiaal: viltfiguren; natuurtafereel

Groepsvorm: alle peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

2. Hoofdgedeelte

Vertelling:

Andreas is een vriend van Jezus. Hij kent een jongetje, dat vijf broodjes en twee vissen heeft. Het jongetje zegt tegen Andreas: "Jezus mag mijn eten gebruiken. Ik weet dat het weinig is voor zoveel mensen." Jezus kijkt in het mandje. Hij vraagt de mensen om allemaal op de grond te gaan zitten. Jezus bedankt God voor het eten en breekt het brood in stukjes. De vrienden van Jezus geven het aan de mensen. Jezus deelt en deelt. Er komt steeds meer brood bij. Jezus breekt het brood net zolang in stukjes tot niemand meer honger heeft. Alle mensen hebben genoeg gegeten. Twaalf volle manden blijven over. Zo geeft Jezus de mensen te eten, omdat hij van ze houdt. De jongen geeft al het eten dat hij heeft aan Jezus, omdat hij van hem houdt.

Materiaal: viltfiguren, inclusief figuur van jongen met vijf broden en twee vissen en twaalf broodmanden; natuurtafereel, echt brood en een mand (of mand van karton) met vissen en brood. Maak deze dubbel en niet de randen vast. Bevestig de vissen en broden aan touwtjes, die door een opening in de bodem bijeen komen. De peuters kunnen de broden en vissen aan een touwknoop naar binnen trekken. Zie hiervoor de patronen van bijlagen 11.1 t/m 11.3.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren. Leidster breekt brood in stukjes en legt ze in de mand.

Toepassing:

Vertelling:

God houdt van ons allemaal. Hij wil graag, dat wij genoeg eten hebben. Sommige kinderen hebben niet zoveel eten als wij. God vindt het fijn als wij met anderen delen. Laten wij nu ook eten delen met onze vriendjes.

Liedje: "Ik geef de vogels pinda's, pinda's, pinda's.
Ik geef de vogels pinda's, pinda's, pinda's.
Ik deel met hen zo graag.
(Op muziek van: Ik geef mijn hart SL.I 85)

Materiaal: ongepelde pinda's aan een touwtje met lus om ze op te hangen; grote tak of boom en vogels. Zie bijl.: (5.5)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

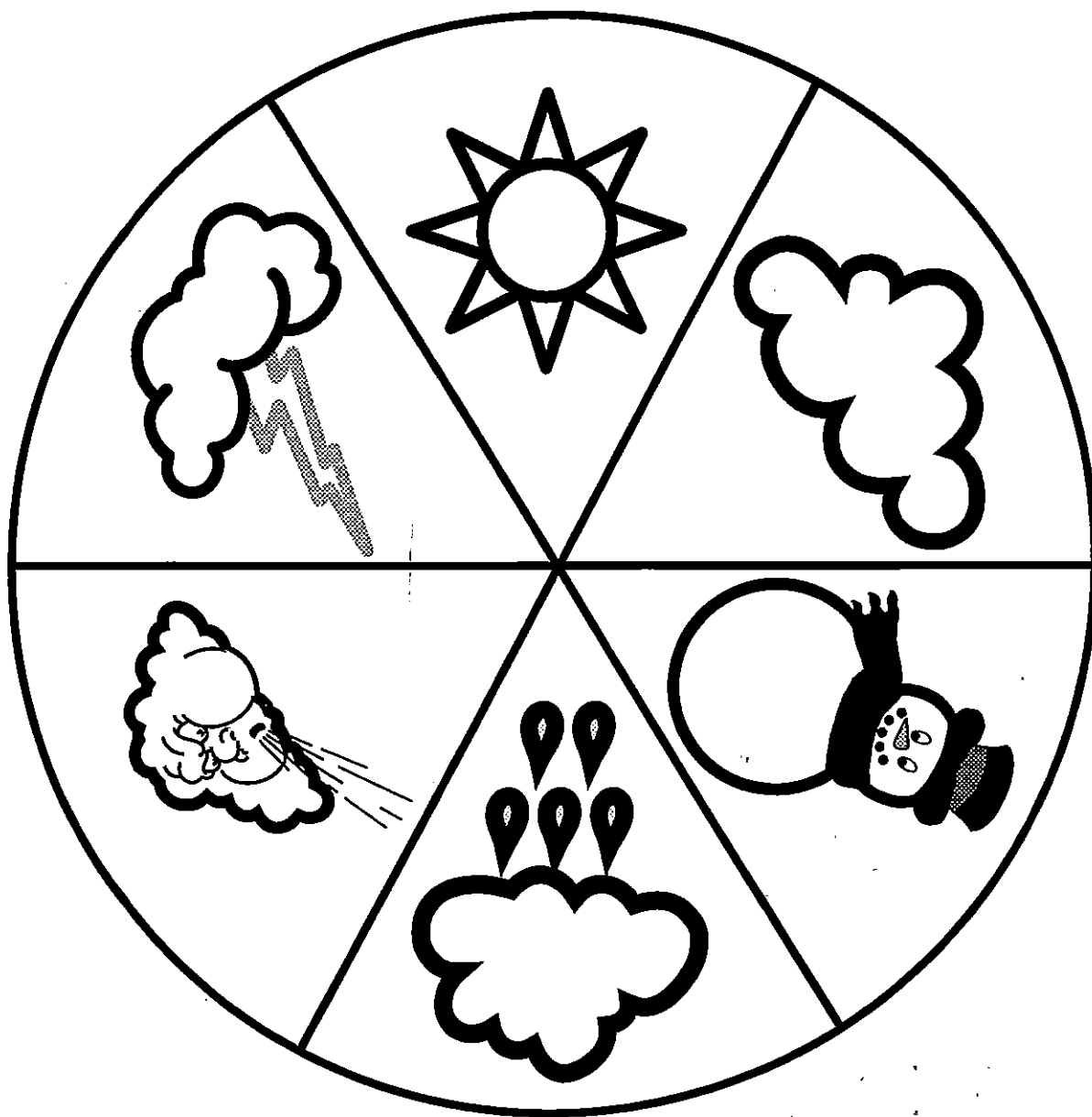
Werkvorm: leidster helpt peuters de pinda's aan de tak of boom te hangen. Samen zingen ze liedje.

Vertelling:

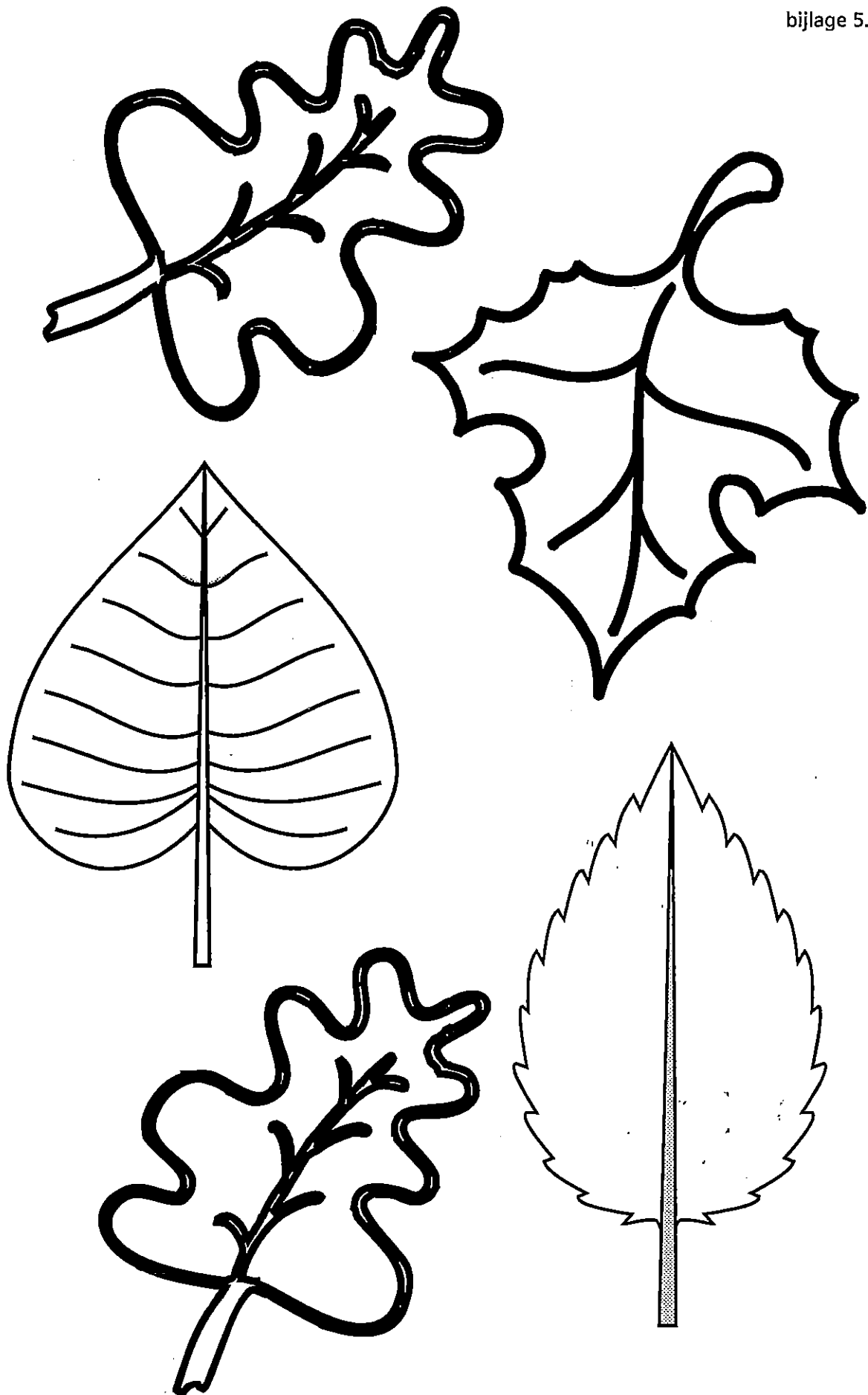

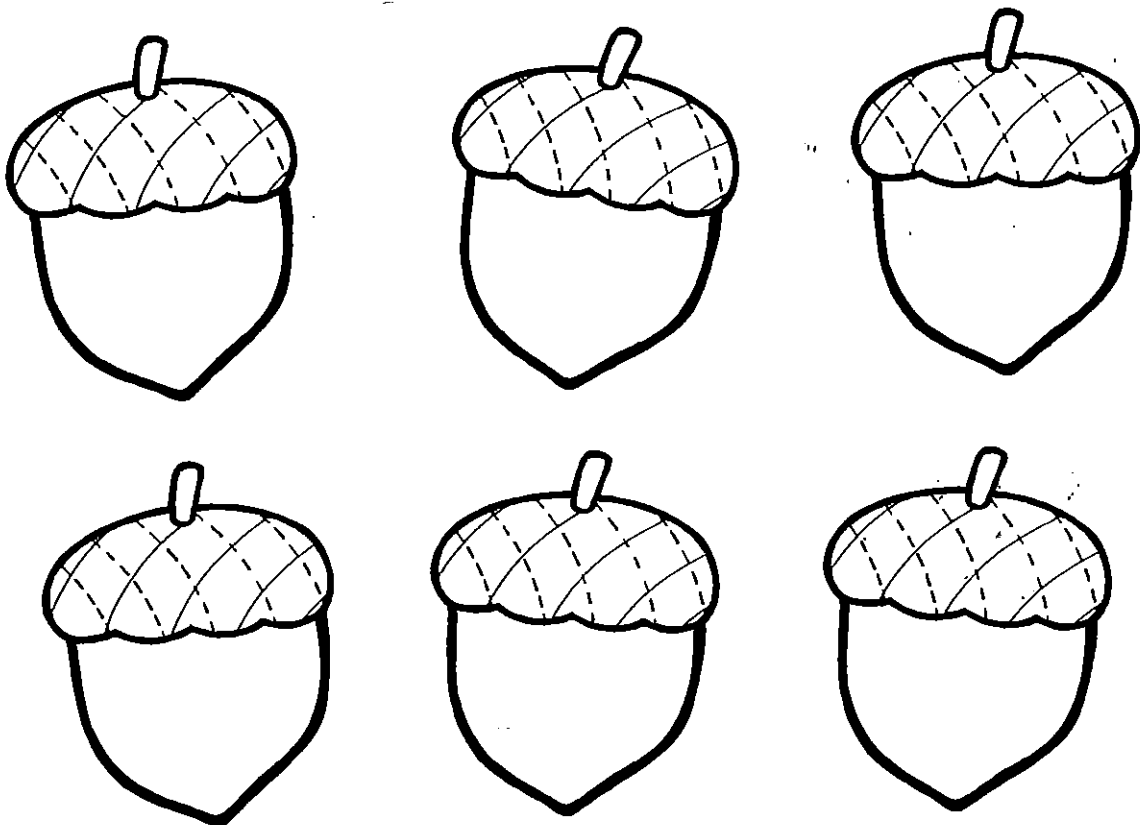
weerklok

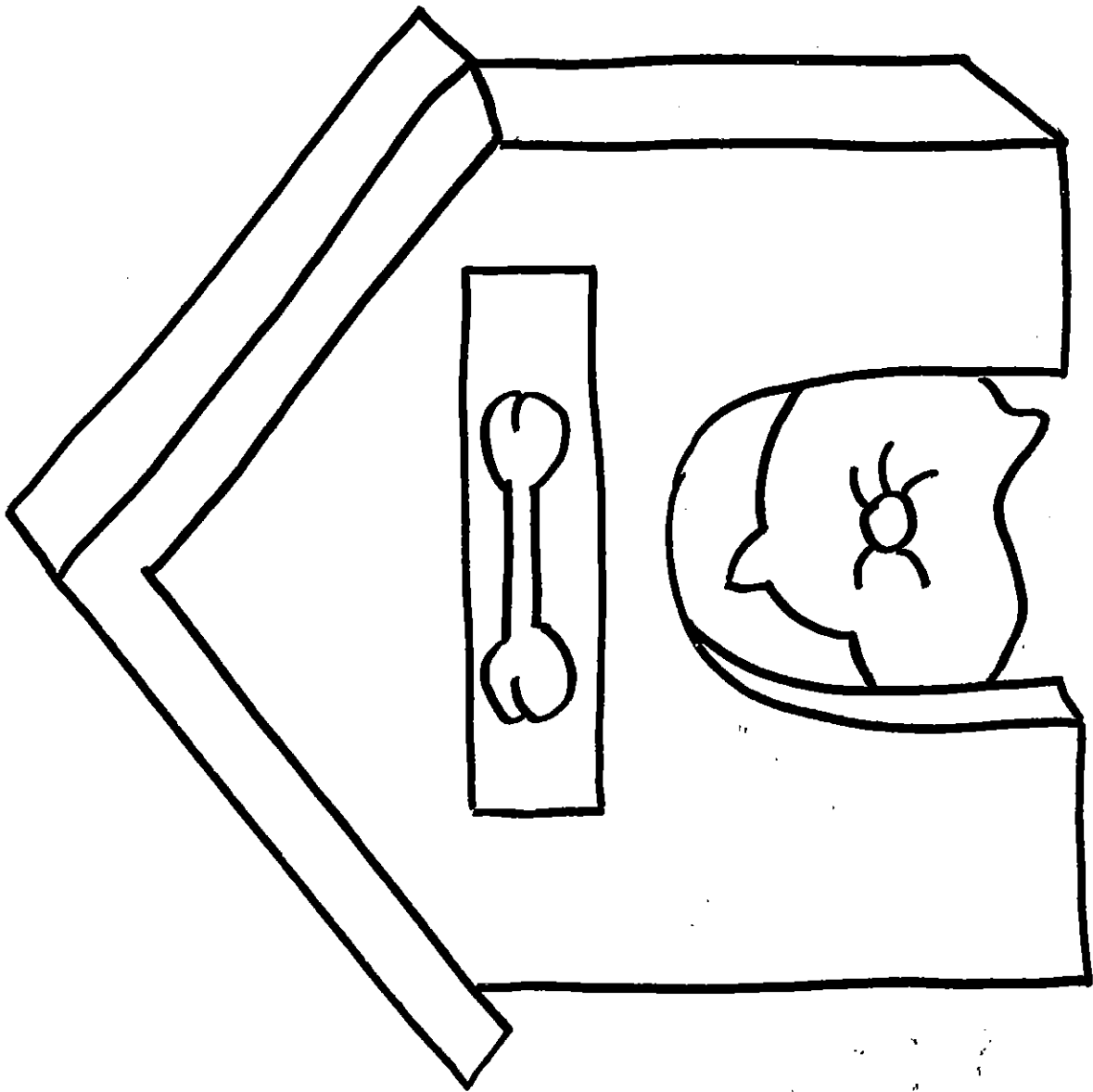

bijlage 5.3

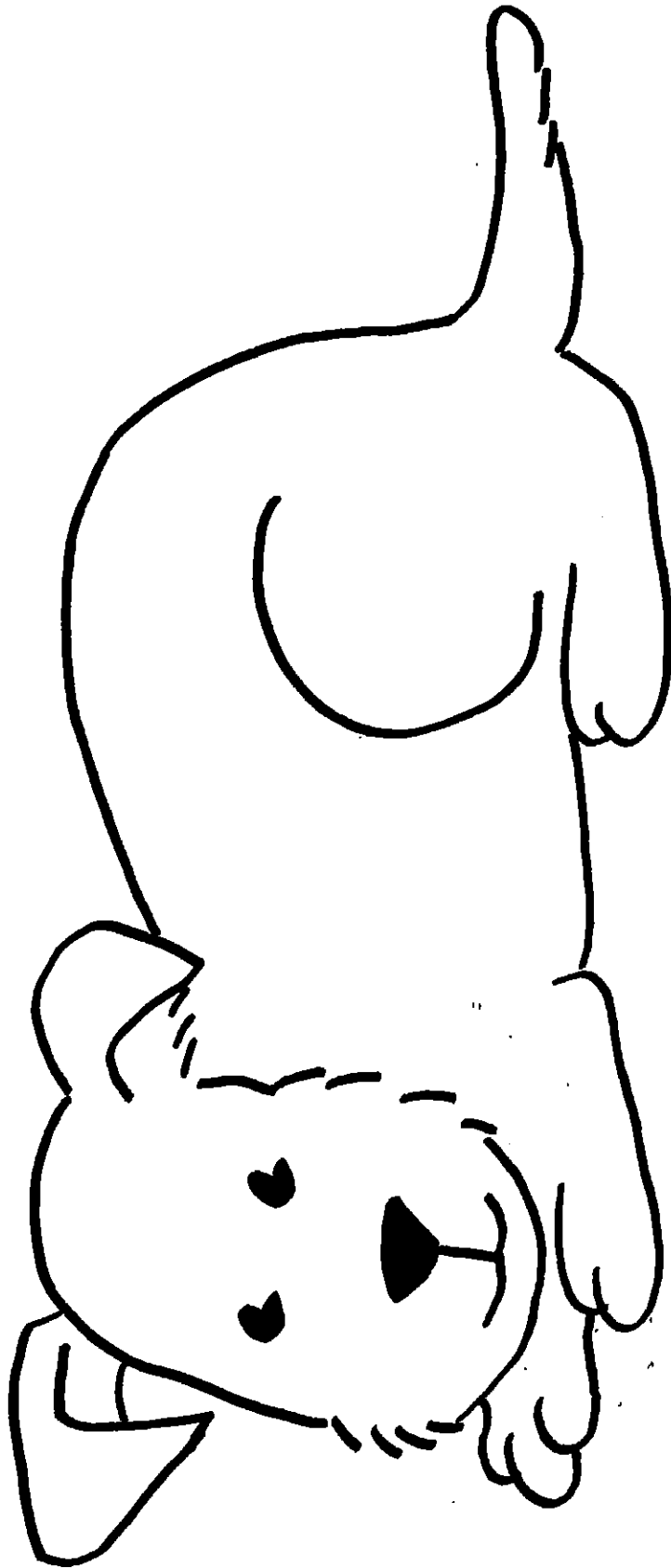

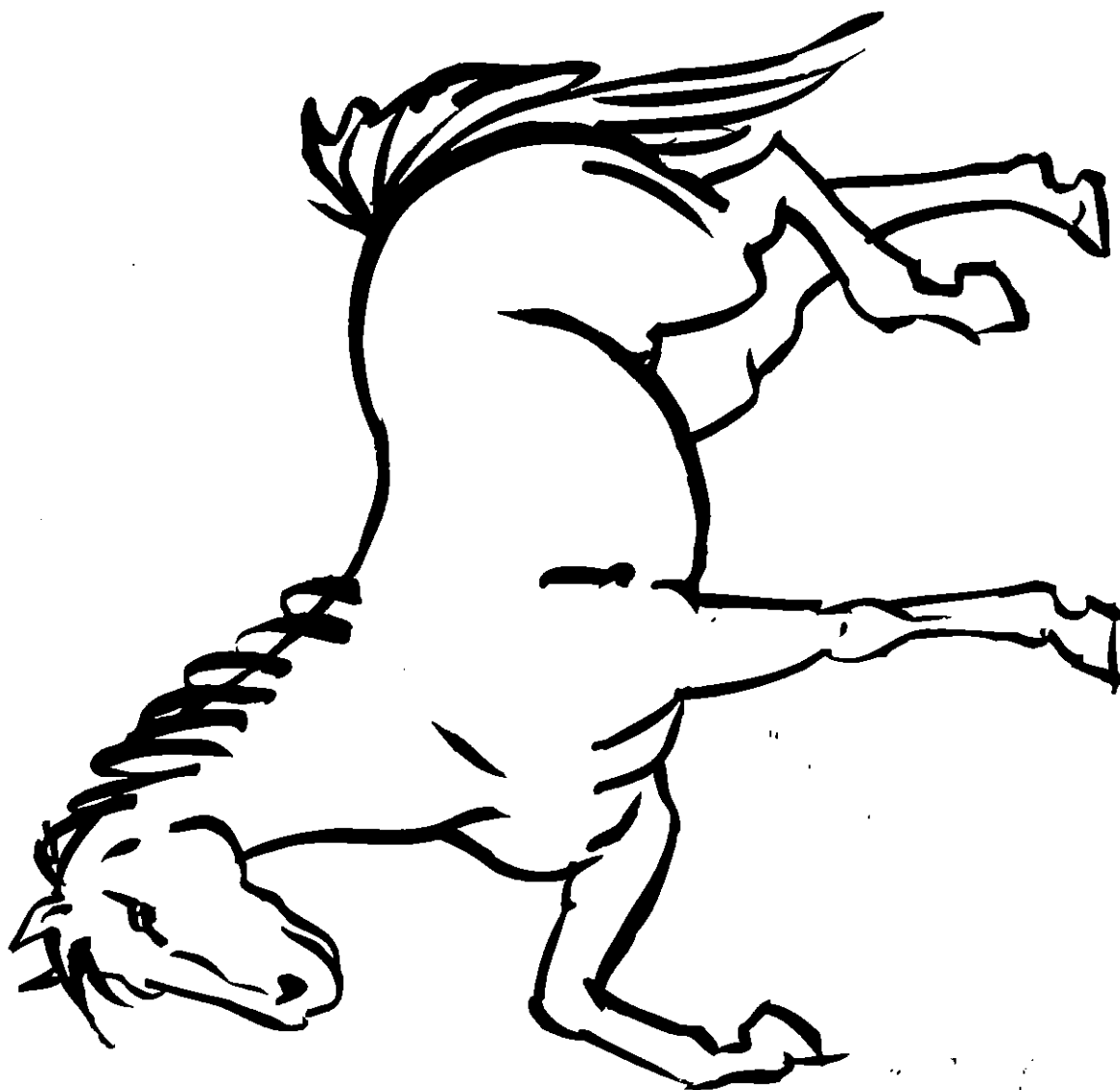
bijlage 5.5a

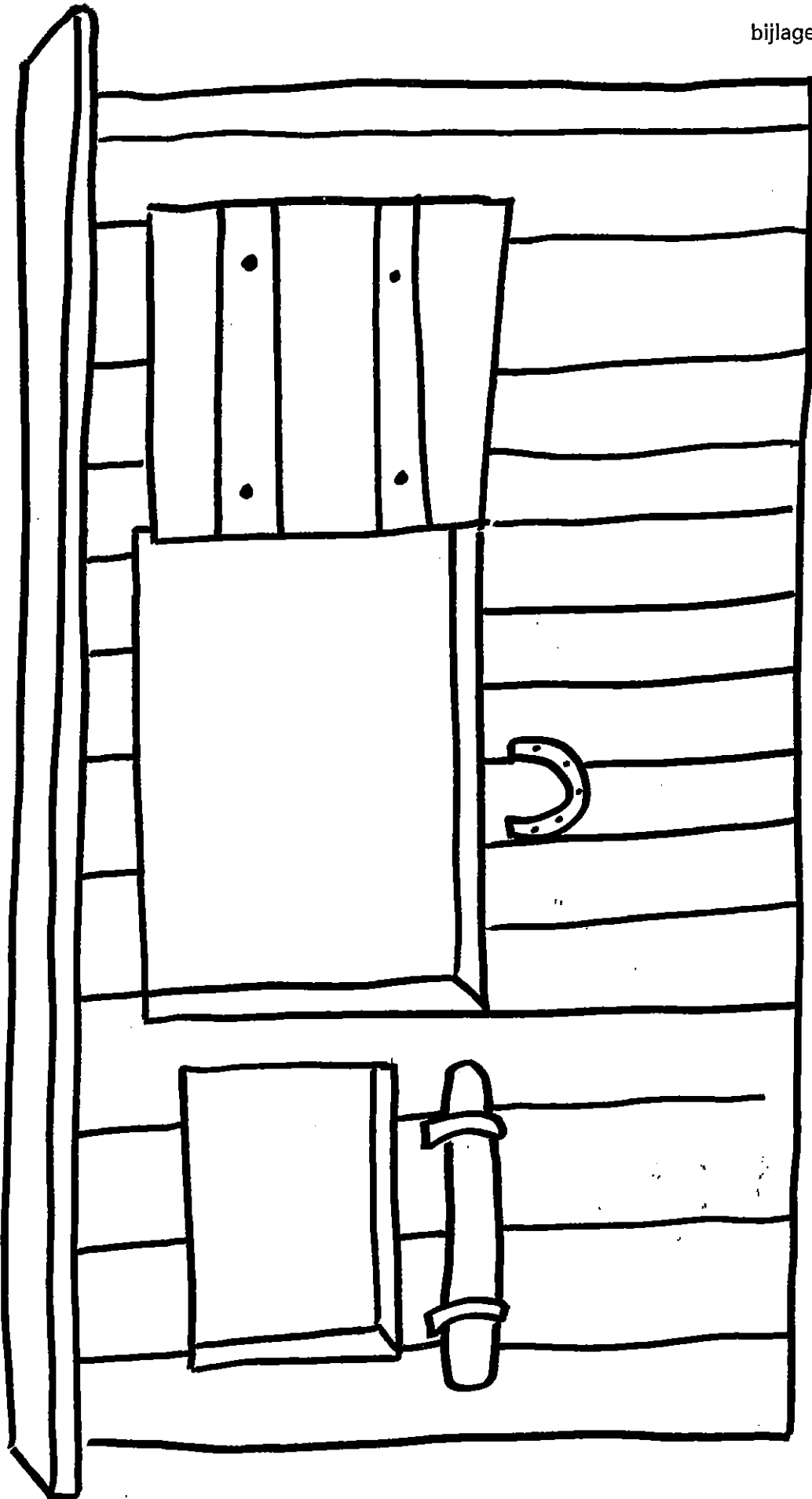
bijlage 5.5b

bijlage 5.6a

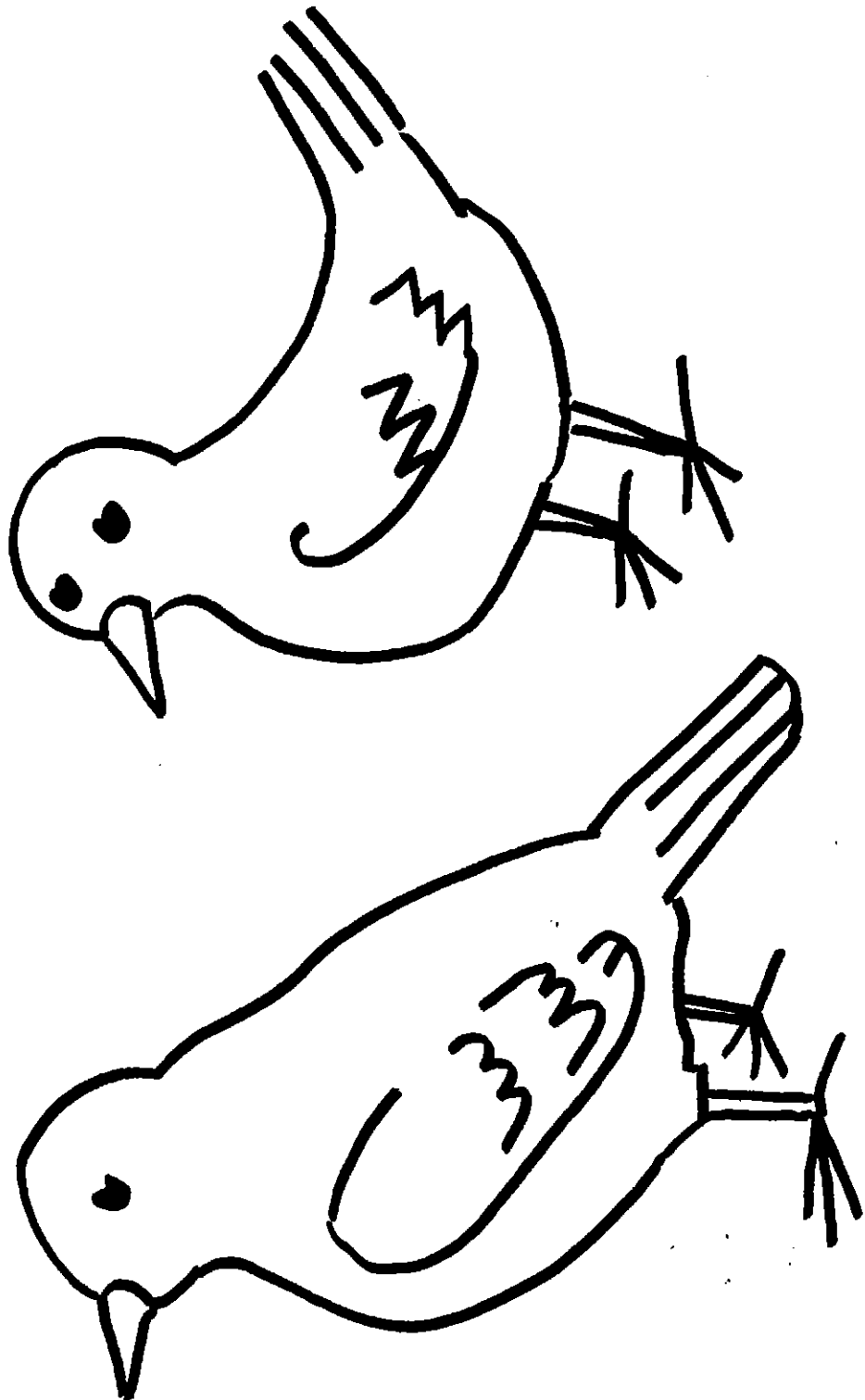

bijlage 5.6b

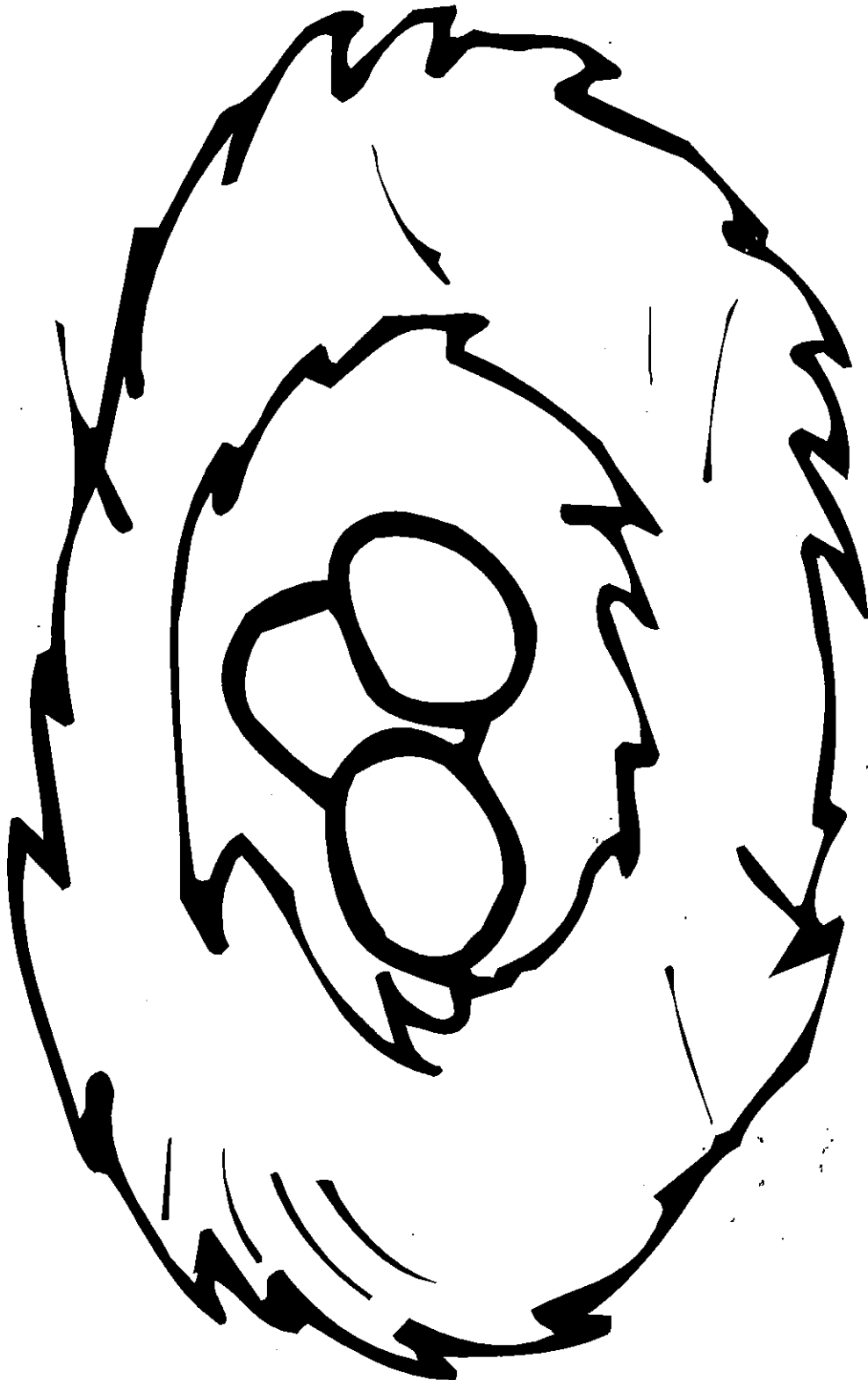

bijlage 5.7a

bijlage 5.7b

1e jaar, 4e kwartaal, 2e maand

" Een kleine jongen helpt Jezus".

LIED: Mijn hartje klopt voor Jezus (nr. 85)

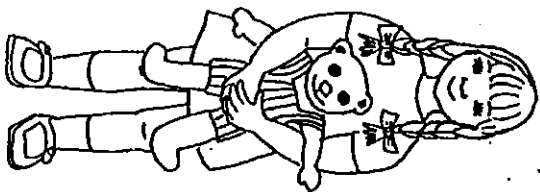
K. B. M.
Karinus B. Myers

Mijn hart - je klopt voor Je - zus voor Je - zus voor Je - zus voor Je - zus, mijn ..

hart - je klopt voor Je - zus om - dat ik van hem houd

activiteit:

Kinderen kloppen met hun hand op hun hart

1e jaar, 4e kwartaal, 2e maand

“ Een kleine jongen helpt Jezus”.

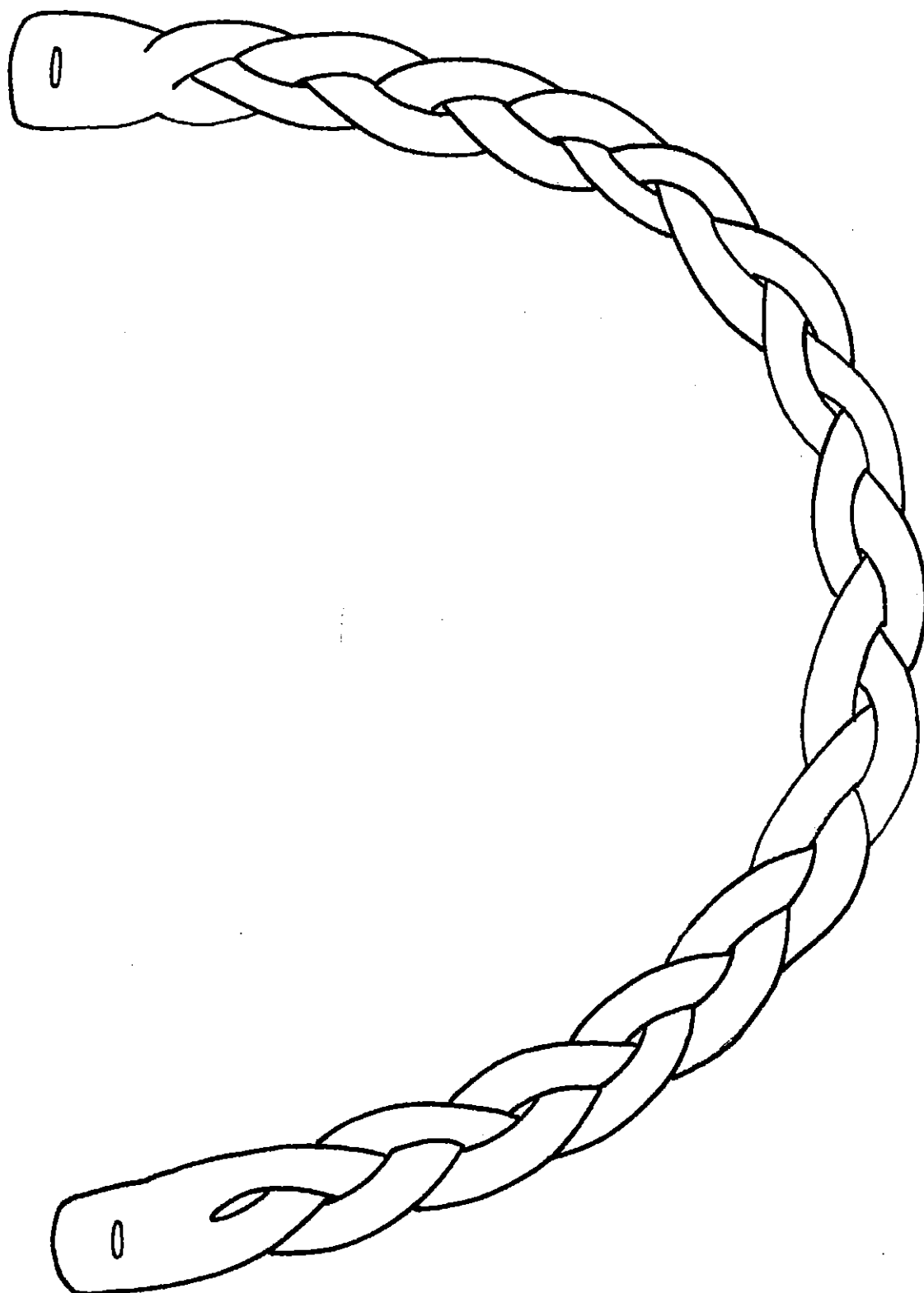
Werkje: Mand met brood en vis

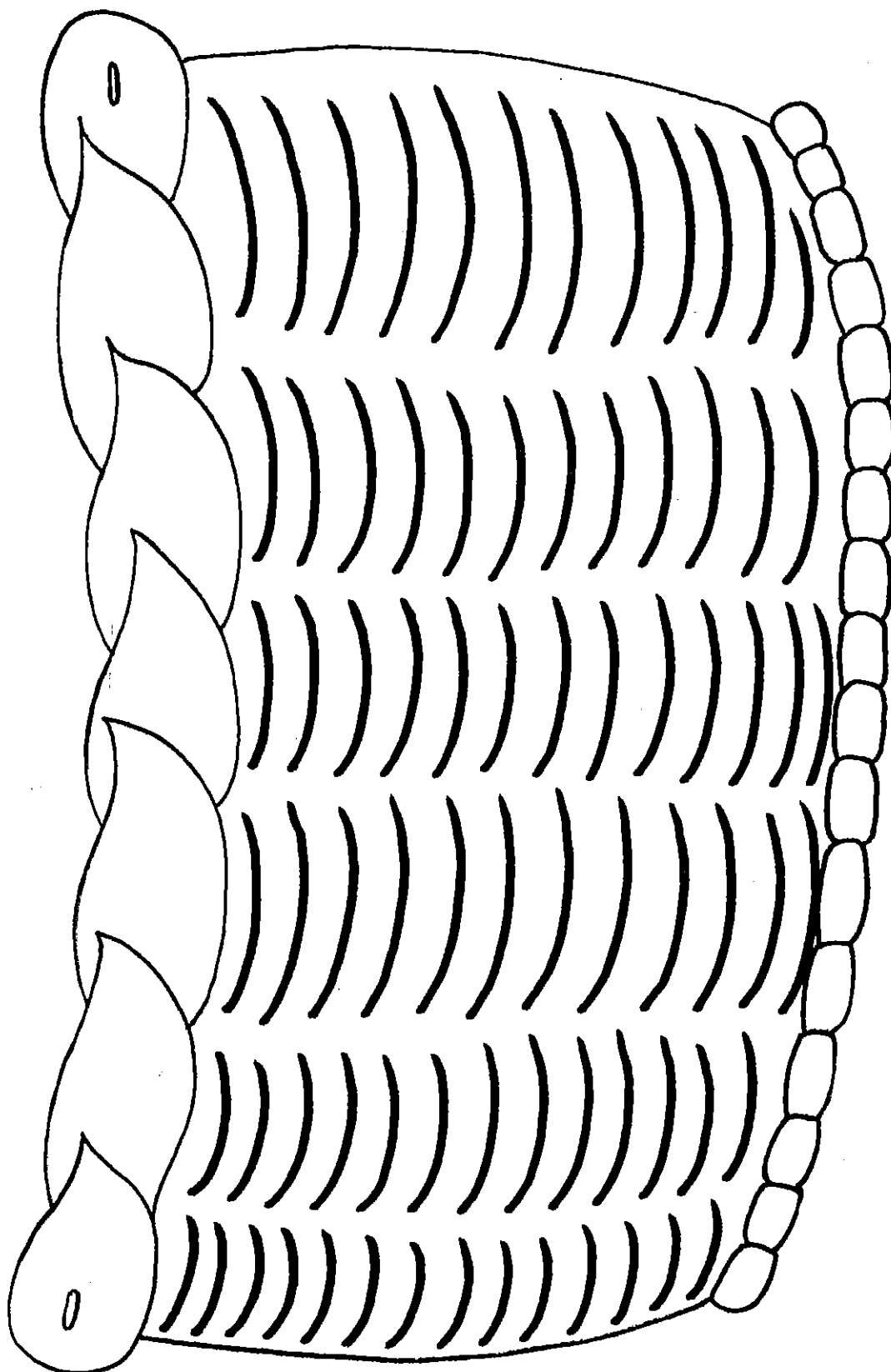
Nodig: papier, kopie van mand (bijlage 11.1, 11.2), uitgeknipte broodjes en visjes (bijlage 11.3), lijm.

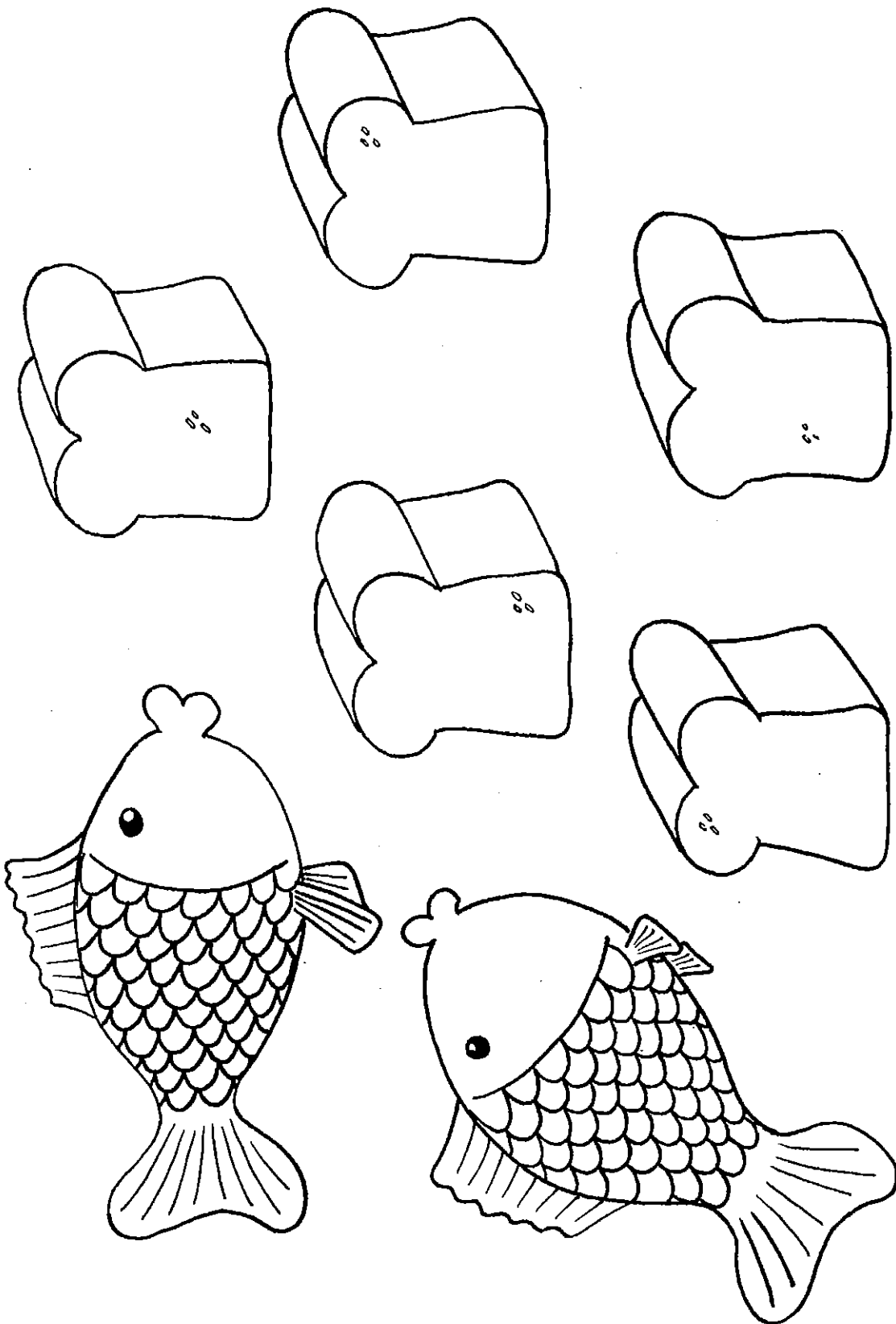
De Peuters plakken de mand op een groot vel papier. Ze mogen eerst ook nog de broodjes en visjes inkleuren en daarna in de mand plakken.

bijlage 11.1

1e jaar, 4e kwartaal, 2e maand

“ Een kleine jongen helpt Jezus”.

Werkje: We vullen een mand met brood en vis

Nodig: kleine mandjes (of doosjes: deze nog wel even laten versieren), knip uit papier/karton broodjes en visjes.

Nog leuker: heb je de beschikking over een oven, bak dan met de Peuters zelf de broodjes!

